

KONCERT POVODOM **25** GODINA STVARALAŠTVA

ALEKSANDAR PERUNOVIĆ

PODGORICA

KIC „Budo Tomović“

27. DECEMBAR 2017.

UNIVERZITET CRNE GORE
MUZIČKA AKADEMIJA

PROGRAM

Boščaluk (2013)

Ana i Ida Muratagić – preparirani klavir

Over the Glasses (2005)

Stefan Peričić – flauta, Bojan Čumurović – klarinet, Tijana Ilić – harmonika, Nikola Vučković – klavir

metaglasswork (2014)

Bojan Martinović – klavir

Concertino (2004)

Vujadin Krivokapić – violina

For Lo (2003; 2011)

Bojan Martinović – klavir

Through Rose Colored Glasses (2012/13)

Stefan Peričić – flauta, Nikola Vučković – klavir

Preludijum op. 8 br. 1 (1992 ili 1993)

Bojan Martinović – klavir

Scherzo (1992 ili 1993)

Bojan Martinović – klavir

Mozart schtirbt (2015)

Dušica Kordić – violina, Maja Antić Kalezić – čelo, Nikola Vučković – klavir

KOMENTARI AUTORA O DJELIMA

Boščaluk

Ovaj komad je zasnovan na crnogorskoj izvornoj narodnoj pjesmi *Razbolje se Razija đevojka*. Termin koji je uzet kao naziv djela (boščaluk: dar kojim se naizmjenično daruju mladenci na vjenčanju uvijen u bošču [platno, marama]) javlja se u jednom od stihova: *svakom svatu po boščaluk dajte*. Tragična sudbina protagonistkinje ove pjesme, izvjesnost da će sahrana zamijeniti vjenčanje, neimenovani mladoženja kome je takođe pripremljen dar (*mom draganu vezenu maramu*) i neostvorena ljubav (*neka znade da sam ga voljela*) – sve su to razlozi zbog kojih Boščaluk odiše krajnje sumornom atmosferom.

Djelo je rađeno u relativno slobodnoj formi, pri čemu se mogu primijetiti varijacioni elementi. Kao osnova za komponovanje je poslužila melodija navedene pjesme čiji su fragmenti rasuti nad mračnom, a istovremeno i fluidnom pozadinom. Tzv. preparacija klavira je predviđena zbog nekoliko razloga: prizvuk

nekog orijentalnog žičanog instrumenta u fragmentima melodije, kontrast zvučnih slojeva, *quasi*-simulacija posmrtnog zvona itd., a tu je i postmodernistički sinkretizam koji na osoben način spaja ovaj, *de facto kejdžovski* instrument sa narodnom pjesmom, folklor sa avangardom, tonalnost sa atonalnošću, glasove koji se kreću u različitim tempima (specifičan tip „bezobzirne“ polifonije) itd. Riječju, jedan melanholično-funebralni hibrid...

Over the Glasses

U stilskom pogledu, ova kompozicija bi se mogla okarakterisati kao postminimalistička. Harmonski koncept se oslanja na tonalnost/modalnost, dok na formalnom planu imamo jedan slobodno koncipiran trodjel (aba), pri čemu završni odsjek predstavlja samo reminiscenciju na početni, a ne njegovu doslovnu reprizu. Melodijske linije su rađene u arabesknom stilu:

dugog su daha, veliki intervalski skokovi dominiraju nad postupnim kretanjem, a u prvom odsjeku one su – u odnosu na statično-vibrantnu pozadinu – istaknute u prvi plan. Suptilnost i lirika ove kompozicije ukazuju na to da ženski pogled preko naočara ne mora nužno da bude flerterski: „*l'amour non avait passé par là...*“

metaglasswork

Metaglasswork su svojevrsne de(kon)struktivističke „meta-varijacije“ na temu Music Box Filipa Glasa (početna numera muzike za film *Candyman*). Naziv djela (ne i muzički sadržaj) upućuje, pak, na još jednu referencu: Glasov ciklus kompozicija / album pod nazivom *Glassworks*.

Kompozicija je uobličena približno kao trodjelni oblik bez reprize (abc), sa odnosima tempa lagan-brz-lagan. Sa stanovišta tematskog materijala, „variraju“ se dva glavna (i jedina) elementa Glasove kompozicije: melodija (prije svega u završnom odsjeku) i pratnja – početni razloženi trozvuk c-mola (prvenstveno u početnom

odsjeku). Aluzije na muzičku kutiju – u smislu muzičke naprave – javljaju se upravo u ova dva odsjeka. U početnom, aludira se na njenu prostornost/objektnost: specifično ozvučavanje rezonatorske kutije klavira (postignuto pojedinim nestandardnim izvođačkim tehnikama) koje predstavlja svojevrsnu sonorističku „varijaciju“/aluziju na „temu“ rezonatorskog tijela muzičke kutije. Usporavanje, kao specifična karakteristika ove naprave, prisutno je u dva navrata u završnom odsjeku, dok se u početnom i taj element „varira“, pa tempo može da oscilira u oba smjera (*accel.*, *rit.*). U središnjem odsjeku, muzička kutija se postepeno „otima kontroli“, dok se povremenom pojavom specifičnog tipa repetitivnosti – brzo smjenjivanje tonova u intervalu male terce – aludira na poetiku Filipa Glasa.

Concertino

Djelo sačinjavaju tri kratka stava. Prvi sadrži dva ekstremno različita tematska materijala koja se u nekoliko navrata smjenjuju. Prvi karakteriše spor tempo, fragmentarnost i atonalnost

(rađen je u serijalnoj tehnici, pri čemu je serija obrazovana superponiranjem grupe tonova B-A-C-H), a drugi – brz tempo, modalnost i ritmika rok muzike.

Drugi stav (*Intermezzo*) je takođe koncipiran na bazi suprotstavljanja dvaju različitih materijala. U prvom od njih, slično prethodnom stavu, radi se sa motivom B-A-C-H, ali ovog puta on nije tretiran kao osnova za seriju već kao svojevrsan lajtmotiv. Odsjecima zasnovanim na ovom motivu kontrastiraju oni mirniji, svirani tehnikom *pizzicato*.

Hromatika trećeg stava (*Moto perpetuo*) je proizašla iz (hromatskog) motiva B-A-C-H, dok se sam motiv više ne pojavljuje. Iz ovog hromatskog/atonalnog kretanja postepeno izrasta drugi, tonalno stabilniji i ritmički izrazitiji tematski materijal (srodan onom iz brzih odsjeka prvog stava) koji će postepeno i sam biti „hromatizovan“, ali neće izgubiti svoju ritmičku prepoznatljivost.

Uprkos tradicionalno naslovljenim djelom i po-jedinim stavovima, jasno je da dijalog različitih

muzika/stilova, pomjeranje fokusa sa jedinstva na fragmentarnost, značenjska nestabilnost/ neizvjesnost, nerazriješenost „dilema“ i sl. ne ukazuju toliko na koncertantnu muziku, koliko na jedan postmodernistički muzički *ludus sui generis*. Drugim riječima: dekonstruktivistički redefinisani žanr koncerta.

For Lo

Through Rose Colored

Ove dvije kompozicije spadaju u onaj dio mog stvaralaštva koji naginje onome što bismo uopšteno mogli nazvati popularnom muzikom (pop, rok, džez, ambijentalna muzika itd.). To je u neku ruku pokušaj da se ublaži ona dramatična diskrepanca koja se u XX vijeku (naročito njegovoj drugoj polovini) desila između visoke i popularne kulture: razlika između recimo neke Mocartove serenade/divertimenta (lagani, zabavni žanrovi) i simfonije/koncerta („ozbiljni“ žanrovi) je svakako daleko manja nego između pop/rok pjesme i nekog, njoj savremenog umjetničkog komada. U tom smislu, evo jedne

savremene „serenade“ (*For Lo*) i jednog „divertimenta“ (*Through Rose Colored Glasses*).

U formalnom pogledu, kompozicija *For Lo* je koncipirana približno kao trodjelan oblik (aba), pri čemu završni odsjek predstavlja samo reminiscenciju na početni iliti epilog. Komad je tonalan, milozvučan, zanosan, džezi: *Za Elizu*, 200 godina kasnije...

Forma kompozicije *Through Rose Colored Glasses* je donekle slična, ali i sa jednom bitnom razlikom: naspram početnog i završnog odsjeka koji su u laganom tempu i meditativnog/smirujućeg karaktera, centralni odsjek je u brzom tempu i sa navalom nesputane ushićenosti i vedrine. Ovaj središnji odsjek je rađen u formi pasakalje: osmotaktne cjeline se varirano ponavljaju, prolazeći kroz sve durske tonalitete redosljedom kvintnog kruga. Jednostavnije rečeno: svijet viđen kroz ružičaste naočare...

Preludijum op. 8 br. 1

Scherzo

Ove dvije klavirske minijature predstavljaju neke od mojih najranijih kompozitorskih pokušaja. Nastale su 1992. ili 1993. godine, dakle samo godinu-dvije nakon mog iznenadnog interesovanja za klasičnu muziku. Ovaj neočekivani zaokret se desio 1991. kada su, povodom 200-te godišnjice od smrti Wolfganga Amadeusa Mocarta, na televiziji bili prikazivani dokumentarci i koncerti vezani za ovog slavnog kompozitora. Iste godine, kao potpuni samouk i sa tek djelimično savladanom osnovnom teorijom muzike, počeo sam sa komponovanjem. Tada (konkretno u jesen 1991. godine) je nastala (nedovršena) *Svita za klavir* u C-duru, komponovana uz pomoć dječjeg sintisajzera. U narednih par godina uslijedio je rad na različitim muzičkim formama i žanrovima, uključujući i koncert, simfoniju i operu. Većina toga je, naravno, ostala nedovršena, tako da *Preludijum op. 8 br. 1* i *Scherzo* – komponovani sad već na pijaninu kojim sam, i dalje kao samouk, pokušavao da ovladam – predstavljaju malobrojne dovršene kompozicije iz tog najranijeg perioda.

Mozart *schtirbt*

Kompozicija *Mozart schtirbt* „govori“ o Mocartovim posljednjim satima života. Naziv djela referiše na ciklus pripovjedaka Tomasa Bernharda – *Goethe schtirbt*. Budući da je Bernhard, vjerovatno u namjeri da potencira glas *š* u riječi *stirbt*, napravio namjernu pravopisnu grešku (ispred suglasnikâ *p* ili *t*, glas *š* se u njemačkom jeziku označava samo slovom *s*) prevod naziva kompozicije bi, poput interesantne ideje u domaćem prevodu Bernhardovog djela, mogao da glasi – *Mocart na sssamrti*.

Tekst koji se izgovara na samom početku predstavlja Mocartovo pismo iz septembra 1791. godine upućeno, pretpostavlja se, libretisti Lorencu da Ponteu. Uz izuzetak kraćeg odlomka iz pisma upućenog Konstanci par mjeseci ranije, ovo je jedini slučaj u kom Mocart izražava svoju duboku zabrinutost nad sopstvenom sudbinom, osjećaj da je „posljednji čas blizu“ i gotovo betovenski fatalizam.

Muzički sadržaj na koji ovo djelo referiše su uvodni taktovi *Lakrimoze* iz Mocartovog *Rekvijema*: posljednje što je Mocart svojom rukom napisao.

BIOGRAFIJA

Aleksandar Perunović rođen je 10. februara 1978. godine u Nikšiću. Bez nižeg i srednjeg muzičkog obrazovanja, a nakon završenog prvog razreda Gimnazije, primljen je kao petnaestogodišnjak na pripremnu godinu studija na Muzičkoj akademiji u Podgorici (danas na Cetinju), a naredne godine je upisan i kao redovan student odsjeka za Kompoziciju u klasi pok. prof. Vojina Komadine. Nakon njegove smrti, nastavio je studije kod prof. Žarka Mirkovića, u čijoj klasi je diplomirao, a potom i magistrirao. Doktorirao je na istom odsjeku na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu u klasi prof. Srđana Hofmana. Pohađao je više međunarodnih kurseva kompozicije pod mentorstvom nekih od najznačajnijih austrijskih i njemačkih kompozitora (Kurt Švertsik, Detlev Miler-Zimens, Georg Fridrih Has, Rajnhard Febel itd.). Autor je 50-ak kompozicija u oblasti solističke, kamerne, horske i orkestarske muzike, kao i ostvarenjâ koja izlaze iz okvira strogo muzičkog izraza (muzički teatar, primjena multimedije, elektronike i sl.). Djela su mu izvođena u Crnoj Gori, Srbiji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Albaniji, Austriji, Njemačkoj, Holandiji, Francuskoj i Ukrajini od strane nekoliko ansambala za savremenu muziku (*on_line vienna*, *Sonemus*, *Gradilište*), ženskog akademskog hora *Collegium musicum*, pijaniste Nikolasa Horvata itd. Pored komponovanja, bavi se i muzičkom teorijom i analizom, a radove iz ove oblasti je izlagao, pored ostalog, i na međunarodnom skupu *Muzička teorija i analiza* u Beogradu. Radi kao docent na predmetima Muzički oblici i Harmonija na Muzičkoj akademiji na Cetinju, a član je i Odbora za muzičke umjetnosti u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti.

UNIVERZITET CRNE GORE
MUZIČKA AKADEMIJA

Glavni grad Podgorica
Sekretarijat za kulturu i sport

JU KULTURNO - INFORMATIVNI CENTAR
"BUDO TOMOVIĆ" PODGORICA